

Akademikerne

Vår ref: SMR Oslo 10. desember 2014

Teknas innspill til høring om forskrift om ansettelse på innstegsvilkår

Viser til høring med frist 10. januar 2015 fra Kunnskapsdepartementet om forslag til forskrift om ansettelse på innstegsstilling. Tekna støttet forslaget om en prøveordning under et sett med forutsetninger vi mener må være til stede for at den skal gi merverdi. Det er viktig for oss at ordningen gir større forutsigbarhet for de som blir ansatt i en innstegsstilling og blir et verktøy som institusjonene kan bruke strategisk for å rekruttere kandidater til en karriere i akademia, spesielt der det er særlig behov for fornyelse. Tekna mener ordningen må møte følgende forutsetninger for å bidra til dette:

- De må gjøres seksårige, og tydelig være noe annet enn post.doc. stillingene
- Før igangsetting må det utarbeides retningslinjer for institusjonenes ansvar for oppfølging av personer i innstegsstillinger. Det bør også spesifiseres hvilke rettigheter man har dersom forutsetningene for prosjektet endrer seg i perioden.
- Kriteriene for hva som skal til for fast ansettelse må være entydige og realistiske.
- Det må være klart hva som skjer med dem som ikke får fast ansettelse etter endt periode.
- Det må være klare retningslinjer for hvordan arbeidsgiver skal følge opp og evaluere kandidatene underveis. I tillegg til sluttmaal bør det være underveismål og klare rutiner for underveisevaluering. Det må være mulig å korrigere retningen flere ganger i løpet av kvalifiseringsperioden om man ikke ligger an til å nå målsettingene.
- Det må være klare retningslinjer for hva som finansieres gjennom en innstegsstilling dersom den skal fungere som en karrierevei: den bør blant annet inkludere driftsmidler for den ansatte.
- Ansatt i innstegsstillinger må kunne stå som hovedsøker på søknader om forskningsfinansiering.
- Det må ligge klare kriterier til grunn for hvordan stillingene skal fordeles.
- Den akademiske friheten til selv å velge problemstillinger må gjelde også ansatte i innstegsstillinger.

sonia@tekna.no
Direkte tlf. 22 94 75 19
Mobil 900 75 115

www.tekna.no
Org.nr.: 971 420 782
MVA

Teknas kommentarer til forskriftsforslaget

Tekna støttet generelt forslagene til endringer i Universitets- og høyskoleloven. Av de to alternative forslagene til § 6-4 *nytt femte ledd* ga Tekna sin klare støtte til alternativ 1 fordi vi anså det som best egnet til å underbygge målet om å rekruttere unge forskertalenter til et forutsigbart karriereløp. Dette forslaget ble vraket til fordel for alternativ 2, og Tekna mener dette framstår som mindre forutsigbart og dermed mindre attraktivt for aktuelle kandidater.

Tekna mener at kriteriene til sluttvurdering i dagens lovtekst gir for stort rom for skjønn og usikkerhet om hva som er kriterier for fast ansettelse. Forskriften burde ha fastsatt og definert kriterier for hvordan den enkelte ansatte skal vurderes i midtveis- og sluttevalueringen og klargjort hvilket grunnlag som kan gi fast ansettelse. Tekna skulle ønske at det fremgikk av forskriftsutkastet at det påhvilde institusjonen en plikt til å ansette dersom kandidaten oppfylte visse krav i evalueringene.

Tekna mener forskriften bør bli klarere på hvilke oppgaver hvilke oppgaver som bør inngå i stillingen for å være kvalifiserende. En ansatt burde kunne bli hovedveileder for en doktorgradskandidat i løpet av perioden, for eksempel etter en vurdering etter to år. Tekna er derimot kritisk til at institusjonene skal kunne spesifisere andre krav enn de rent faglige som avgjørende for den avsluttende vurderingen. Vurderingskrav knyttet til lojalitet og/eller ensidig evnen til å skaffe ekstern finansiering kan gå på bekostning av friheten til selv å velge problemstillinger innenfor det forskningsområdet som er definert for stillingen.

I lys av dette mener Tekna at forskriften må regulere institusjonenes ansvar for de ansatte i innstegsstillinger mye klarere enn det som foreligger i høringsforslaget. Det er behov for klare retningslinjer og kriterier i forskriftsform om den enkeltes rettigheter, ikke minst dersom forutsetningene for ansettelsesforholdet eller prøveprosjektet endres. Det er behov for klarere retningslinjer for kriterier og rutiner som institusjonene må følge.

Tekna mener ordningen må ha klare tidsrammer og at det må planlegges en grundig evaluering av ordningen etter at den har pågått en stund.

Noen konkrete kommentarer til paragrafene:

Til § 1: Det er presisert i forskriftens § 1 at formålet med forskriften er å bidra til at institusjonene skal kunne konkurrere om de beste kandidatene internasjonalt. Etter vårt syn bør det framgå av formålet med ordningen med innstegsstillinger også skal gi den enkelte ansatte et bedre stillingsvern enn de har i dag. Det er en klar mangel ved forskriften.

Til § 2 fjerde ledd: Kravet om bred utlysning nasjonalt og internasjonalt er tidskrevende og vil ikke bidra til å øke attraktiviteten og rekrutteringen til MNT-fagene nasjonalt. Kravet vil kunne motarbeide formålet i § 1 om å tiltrekke seg de beste kandidatene. I dag taper allerede

universitetene kampen om å rekruttere de gode, særlig norske, talentene i tekniske og naturvitenskapelige fag fordi næringslivet har raskere rekrutteringsprosesser og tilbyr bedre arbeidsforhold.

Til § 2 femte ledd: Bestemmelsen om å frata ansatte i innstegsstillinger mulighetene for opprykk mens de er ansatt i en slik stilling vil ikke bidra til å gjøre ordningen attraktiv for de gode talentene som akademia ønsker å rekruttere.

Til § 4: Tekna mener en større midtveisvurdering må komme tidligere enn først etter fire år. Forskriften bør gi klarere retningslinjer til institusjonene om hvilke kriterier og rutiner de skal følge som et minimum for å vurdere kandidatene hyppigere. Det må være mulig å korrigere kursen flere ganger underveis i prosjektperioden i tillegg til en større midtveisevaluering.

Prøveordning med svekket merverdi

Tekna ønsker en god prøveordning med innstegsstillinger som er attraktive og gir god nok forutsigbarhet til å styrke rekrutteringen av talenter til særlig MNT-fagene.

Tekna er kritisk til at to viktige grunnlagspremisser for ordningen er endret i forskriftsutkastet: Det var antatt avsatt egne midler til stillingene. Kandidater i innstegsstillinger må klare å vinne frem i konkurranse om prosjektmidler også, men det er likevel nødvendig med noen driftsmidler for unge forskere i innstegsstillinger. At institusjonene selv må finne rom finansiering over eksisterende budsjett eller eksternt for å iverksette og drifte prøveordningen gjør at den kanskje blir mindre attraktiv for institusjonene og potensielle kandidater.

En annen forutsetning var at ordningen skulle rekruttere særskilt til MNT-fagene som taper talentene til andre sektorer. Når ordningen blir generell tror vi institusjonene vil prioritere å bære kostnadene til innstegstillinger i andre fagområder. Det blir for kostnadskrevenne i de utstyrstunge og kapasitetsdrivende fagområdene som har mindre rom i budsjettene sine og allerede finansierer store andeler av aktivitetene sine ved hjelp av eksterne midler.

Tekna mener forslaget har tapt mye av interessen som det opprinnelig skapte og er usikker på om den med det foreliggende forskriftsforlaget i det hele tatt vil gi merverdi. Tekna synes ordningen fremstår som langt mindre attraktiv både for de tiltenkte kandidatene og for institusjonene. Ordningen synes å være utformet mer med tanke på å rekruttere internasjonalt enn på å tiltrekke seg potensielle kandidater nasjonalt. Arbeidstakere i Norge har sterkere forventninger om stillingsvern enn det som er vanlig internasjonalt. Med stor etterspørselen etter høyt utdannet arbeidskraft i Norge, blir innstegsstillinger uten forutsigbarhet om fast ansettelse en usikker karriereinvestering for talenter i Norge. Det kan være at slike stillinger dermed blir mer etterspurt av internasjonale kandidater.

Generelt er Tekna redd forskriftsforslaget vil bidra til at rettskildesituasjonen i Universitets- og høyskolesektoren bare blir mer sammensatt og uoversiktlig enn den er i dag. Det er allerede vanskelig å gi gode råd til ansatte i denne sektoren fordi deres stillingsvern er regulert av flere ulike lover, med tilliggende forskrifter. Det kompliserte og sammensatte lov- og regelverket som gjelder for sektoren åpner for flere særordninger, blant annet den omfattende bruken av midlertidige ansettelser, som er spesifikke for sektoren. Tekna mener at innføringen av innstegsstillinger uten tydeligere regulert ansvar og rettigheter i forskriftene ikke vil gjøre bildet enklere.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskaplig forening

Ivar Horneland Kristensen

Generalsekretær